

2001: Het vierde jaar concentratietoezicht door de NMa

mr D.J.M. de Grave en mr E.P. Jorritsma

Op het gebied van concentratiecontrole was 2001 in Europees verband een roerig jaar. De weigering van de Commissie om de fusie tussen General Electric en Honeywell goed te keuren zorgde voor een pittige woordenwisseling tussen de hoogst verantwoordelijken van de autoriteiten aan weerszijden van de Atlantische Oceaan. In een Groenboek heeft de Commissie allerhande ideeën gelanceerd om het huidige systeem van concentratiecontrole aan te passen en stelt zij zelfs de huidige maatstaf ter discussie die zij hanteert bij het beoordelen van concentraties. Daarnaast zorgden de toegenomen complexiteit van zaken en concentratie op markten voor een recordaantal tweedefaseonderzoeken door de Commissie. Het zij hier alvast gezegd, de NMa-praktijk op het gebied van concentratiecontrole bood in 2001 een aanzienlijk rustiger beeld. Dit overzicht bouwt dan ook in aanzienlijke mate voort op de ontwikkelingen zoals geschetst in de overzichten van de voorgaande drie jaren.¹

De hiernavolgende tabel geeft de respectievelijke aantallen beschikkingen weer die de NMa de afgelopen vier jaar heeft genomen ten aanzien van de concentraties. Het aantal van 135 meldingen in 2001 is het laagste sinds de invoering van de Mededingingswet. Niet alleen het voorlopige einde van de golf fusies en overnames van de afgelopen jaren, maar ook de verhoging van de drempels voor het concentratietoezicht door de NMa in oktober van het besproken jaar heeft hier ongetwijfeld aan meegeholpen. Verrassender is dat het aantal tweedefaseonderzoeken eveneens laag is gebleven. Enkel in de zaken 2198, *Schuitema – Sperwer*, en 2184, *Air Products – AGA Transfer*, achtte de NMa het aanvragen van een vergunning noodzakelijk. Aangezien in eerstgenoemde zaak geen vergunningsaanvraag is ingediend, heeft de NMa in 2001 maar op één enkele vergunningsaanvraag beslist. Deze vergunning is vervolgens zonder verdere beperkingen of voorschriften verleend.

Ter vergelijking, in 2001 werden 335 concentraties bij de Commissie gemeld, een lichte daling ten opzichte van 2001. In 22 van deze zaken werd een tweedefaseonderzoek ingesteld. Dit betekende een stijging van 17% in vergelijking met 2000 en maar liefst 100% in vergelijking

met 1999.²

Hierna zullen de belangrijkste ontwikkelingen worden geschetst op het gebied van het nationale concentratietoezicht in 2001. De meeste aandacht trok de uitspraak van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven naar aanleiding van het hoger beroep in de *Wegener*-zaak. Deze uitspraak geeft de NMa weer grotendeels gelijk nadat zij in eerste instantie haar besluit bij de Rechtbank Rotterdam voor wat betreft een aanmerkelijk deel van de aan de vergunning verbonden voorschriften en beperkingen vernietigd had gezien. De uitspraak is met name interessant omdat deze nader inzicht geeft in de toetsing die de hoogste administratieve rechter aanlegt bij het beoordelen van concentratiebesluiten van de NMa en hieraan verbonden voorschriften en beperkingen. Relevante aspecten vanuit het oogpunt van partijen die beroep instellen tegen een concentratiebesluit van de NMa, zijn reeds aan bod gekomen in het overzicht van de Nederlandse rechtspraak van Slotboom en Coumans.³

Procedure

Verhoging omzetsdrempels

Het tweede lid van artikel 29 Mw biedt de mogelijkheid om de drempelbedragen voor het nationale concentratietoezicht te verhogen bij algemene maatregel van bestuur. Met ingang van 17 oktober 2001 is de omzetsdrempel die betrekking heeft op de in Nederland behaalde omzet verhoogd van 30 miljoen gulden tot 66.111.300 gulden, na invoering van de euro gelijk aan 30 miljoen euro.⁴

De drempelverhoging blijkt met een (beperkte) terugwerkende kracht te zijn ingevoerd door de NMa. De concentratie Borstlap-Maasoever is op 8 oktober gemeld.⁵ Op 18 oktober maakt de NMa haar oordeel kenbaar dat de omzetgegevens van partijen niet voldoen aan de per 17 oktober in werking getreden nieuwe drempel voor toepassing van het concentratietoezicht door de NMa. De concentratie valt daarmee niet meer onder het toepassingsbereik van het concentratietoezicht door de NMa.

Mr D.J.M. de Grave en mr E.P. Jorritsma zijn beide advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek in Den Haag.

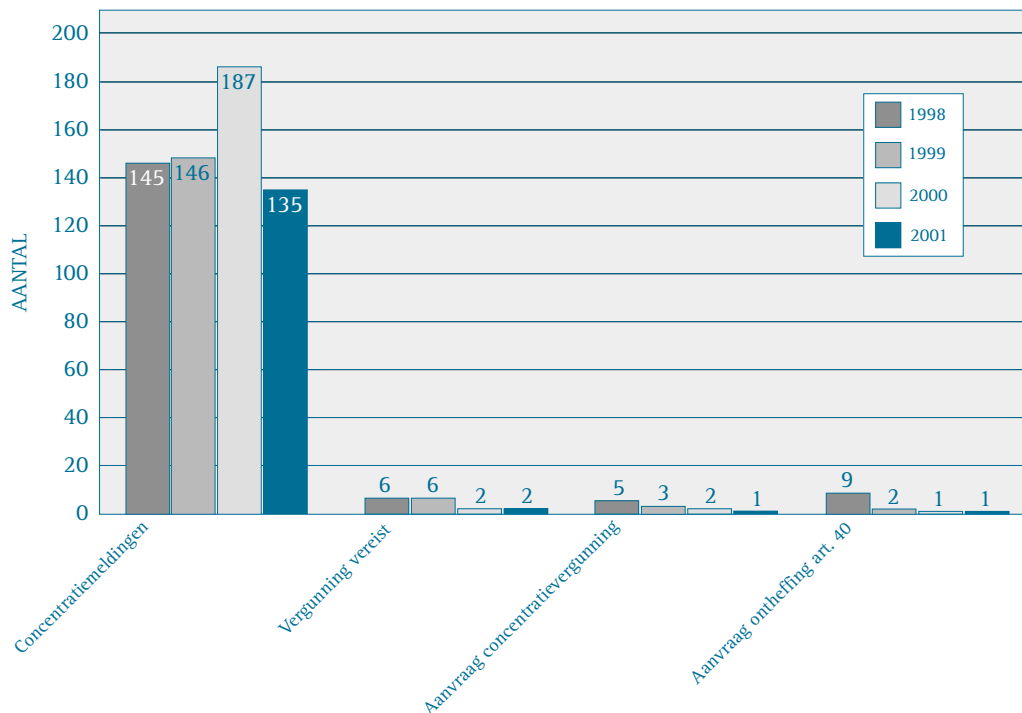
1 Het derde jaar geconsolideerd concentreren, *M&M* 2001, p. 89-101 en de overzichten van 1998 en 1999 door I.W. VerLoren van Themaat.

2 XXXIe Verslag van de Commissie over het mededingingsbeleid 2001, p. 10.

3 Zie M.M. Slotboom en J.J.A. Coumans, Rechtspraak over de Mededingingswet in 2001, *M&M* 2002, p. 91-102.

4 Besluit van 28 september 2001, Stb. 2001, nr. 461 d.d. 16 oktober 2001.

5 Zaak 2719.

Bronnen: Jaarverslagen NMa over 1998, 1999 en 2000 en G.G.J. ten Broeke, De NMa in 2001: de cijfers, Actualiteiten Mededingingsrecht 2002, p. 4.

De wijziging vloeit blijkens de Nota van Toelichting bij de amvb voort uit een evaluatie door de NMa waarbij is bekeken of de omzeldrempels in de periode 1998 – juni 2000 hebben geleid tot een effectieve inzet van middelen voor concentratietoezicht. Uit dit onderzoek is geconcludeerd dat in de onderzochte periode een aanzienlijk deel van de capaciteit voor concentratietoezicht werd aangewend voor zaken waarvoor al in de eerste fase van de beoordeling duidelijk is dat geen vergunning is vereist. Naar verwachting van de NMa zal de verhoging leiden tot een daling van het aantal voorgeschreven meldingen van bijna 40% (circa 66 meldingen per jaar) en een substantiële stijging van het percentage vergunningsplichtige concentraties van 3,4% naar 5,2%. Een dergelijke substantiële afname van het aantal voorgeschreven meldingen zou niet kunnen worden bereikt met een verhoging van de drempel die betrekking heeft op de gezamenlijke wereldwijde omzet van partijen. De NMa denkt dat de verhoging niet zal leiden tot een substantiële toename van het aantal niet gemelde concentraties waarbij de nieuw gevormde onderneming, bijvoorbeeld op een kleinere markt, een relatief hoog marktaandeel en wellicht een machtspositie bezit.

Het is nog te vroeg om te kunnen nagaan of deze doelstellingen zijn bereikt. Zoals hierboven reeds aangegeven is in ieder geval van een substantiële stijging van het percentage vergunningsplichtige concentraties nog geen sprake.

De verhoging van de Nederlandse drempel zal waarschijnlijk wel kunnen voorkomen dat een concentratie als die tussen Alchemy en Baird bij de NMa hoeft te worden gemeld.⁶ Beide partijen zijn voornamelijk in het Verenigd Koninkrijk actief. Baird, de over te nemen onderneming,

levert in Nederland uitsluitend bedrijfskleding aan één grote internationale klant.

De verhoging van de nationale omzeldrempel voorkomt echter niet altijd op zich nutteloze meldingen bij het tot stand brengen van een gemeenschappelijke onderneming in de zin van artikel 27 onder c Mw. Een sterk voorbeeld hiervan vormt een joint venture tussen Agrifirm en Pauw.⁷ De joint venture betreft een door partijen gezamenlijk gehouden vennootschap naar Ecuadoriaans recht die enkel activiteiten zal uitvoeren in Zuid- en Midden-Amerika. Gezien de omzetcijfers van de moeders moet voor implementatie toch eerst een goedkeurend stempel van de NMa worden verkregen. Mede gezien de geografische markten die betrokken zijn bij de concentratie krijgen partijen het groene licht. Daar was nog wel een procedure van een maand en 14 dagen voor nodig.

De drempel voor het concentratietoezicht op kredietinstellingen, verzekeraars en financiële instellingen is niet verhoogd. Deze is gerelateerd aan de materiële activa en premies. De Nederlandse drempel bedraagt 22.690.000 euro (50 miljoen gulden) materiële vaste activa. Sinds 1 januari 2000 is het concentratietoezicht op deze instellingen door de NMa overgenomen van de Nederlandse Bank. Nu er echter nog slechts geringe ervaringen met deze drempels is opgedaan, is besloten deze voorlopig niet te passen.

De discussie over de hoogte van de drempels kan niet los worden gezien van de discussie over 'multiple filings' van concentraties die in breder Europees verband wordt

⁶ Zaak 2267/Alchemy Partners-William Baird.

⁷ Zaak 2301.

gevoerd naar aanleiding van het Groenboek van de Commissie inzake concentratiecontrole.⁸ De Commissie stelt hierin voor de EU-jurisdictie uit te breiden met alle concentraties die onder de jurisdictie van drie of meer lidstaten vallen. De (nu demissionaire) minister van Economische Zaken vreest in haar reactie op het Groenboek echter dat het voorgestelde extra drielandencriterium meer problemen oproept dan oplost nu toetsing van dit criterium aan diverse heterogene nationale drempels noodzakelijk is. Om onder meer deze reden pleit zij ervoor dit nieuwe criterium optioneel te maken, dat wil zeggen in te roepen door de concentrerende bedrijven die vervolgens dan ook in dezen de bewijslast dragen.⁹ Commissaris Monti heeft aangekondigd op korte termijn te komen met een concreet voorstel.¹⁰

Samenwerking tussen nationale mededingingsautoriteiten op het gebied van meervoudige aanmeldingen van concentraties vindt overigens al plaats binnen de vereniging van *European Economic Authorities* (ECA). Deze is in april 2001 op initiatief van de NMa opgericht als een informeel forum waar Europese mededingingsautoriteiten kunnen discussiëren over de toepassing en naleving van de mededingingsregels en het verbeteren van hun onderlinge werkrelaties. Een binnen de ECA opgerichte werkgroep met betrekking tot meervoudig aangemelde concentraties heeft al een zogenoemde *Procedures Guide* gepubliceerd die de praktijk van de informatie-uitwisseling tussen de ECA mededingingsautoriteiten neerlegt.¹¹ Het is te hopen dat de ECA-mededingingsautoriteiten bij gelegenheid ook het bedrijfsleven en de Commissie bij hun informeel werkoverleg betrekken.

Omzetberekening

De omzet van een onderneming zoals gebruikt voor het bepalen van de toepasselijkheid van concentratietoetsing dient een afspiegeling te zijn van de bedrijfsactiviteiten. De vraag doet zich daarbij voor of diensten die door een derde partij worden verricht, maar door de dienstverlener aan de afnemer worden doorbelast, dienen te worden meegeteld bij de omzet van de dienstverlener. De beschikking in de zaak *Monuta/SCI*¹² geeft inzicht in de wijze waarop de NMa zal kijken naar de omzet van dienstverlenende bedrijven die bemiddelende diensten uitvoeren, zoals veilingen en tussenpersonen.

In deze zaak kwam de vraag aan de orde of zogenoemde 'verschotten' die door uitvaartondernemingen bij klanten in rekening worden gebracht, dienen te worden meegeteld bij hun omzet. Als 'verschotten' gelden onder meer overlijdensadvertenties, grafrechten en crematiekosten. Deze diensten worden door derden geleverd en één op één, zonder marge of provisie, aan de klant doorbelast.

De NMa maakt in haar beoordeling onderscheid tussen rechtstreeks door de betrokken onderneming verrichte diensten en diensten waarin zij slechts een bemiddelende rol verricht. Indien een voorzover een onderneming louter bemiddelende activiteiten verricht, bestaat er aanleiding om slechts het bedrag van de daarvoor ontvangen provisies

in aanmerking te nemen. In het geval van deze uitvaartonderneming is echter geen sprake van een louter bemiddelende rol waardoor de 'verschotten' toch bij de omzet dienen te worden meegerekend. Uit de toepasselijk gemaakte algemene voorwaarden volgt dat zij de bewuste diensten zelf inkoopt en als contractspartij in beginsel aansprakelijk is voor toerekenbare tekortkomingen van degene van wie zij de diensten inkoopt. De verschillende diensten worden als één pakket aangeboden en vertegenwoordigen op deze wijze een meerwaarde.

Ten slotte vermeldt de NMa dat de onderneming de 'verschotten' zelf ook meetelt in de door haar gepubliceerde netto-omzet. Op zichzelf lijkt ons dit echter geen reden om diensten waarbij de onderneming bemiddelend optreedt, niet bij de omzet in de zin van artikel 29 Mw mee te rekenen. De hierboven vermelde materiële gronden zouden hiervoor van doorslaggevend belang moeten zijn.

Verkort besluit

Sinds medio 2000 heeft de NMa, in navolging van de Commissie, de mogelijkheid gecreëerd om meldingen bij minder gecompliceerde zaken af te doen bij verkort besluit.¹³ In 2001 zijn 45 concentratiemeldingen bij verkort besluit afgedaan. Dit aandeel komt ongeveer overeen met het bij de introductie van deze mogelijkheid door de d-g NMa genoemde verwachte percentage van 25% van de concentratiebesluiten die de verkorte vorm zouden kunnen krijgen.

De verkorte afdoening vormt overigens geen garantie dat een besluit binnen vier weken na melding kan worden verkregen. De NMa kan de beslistermijn opschorten door schriftelijk nadere informatie te vragen. Uitschieter qua termijn is Woningstichting Groene Stad Almere e.a. waar een verkort besluit werd verkregen bijna twee maanden na de melding.¹⁴ Aanzienlijk sneller kan ook: 3i Group Plc. kreeg voor haar overname van Malmberg binnen 10 dagen een goedkeurend verkort besluit.¹⁵

Remedies

In haar reactie op de voorstellen van de Commissie in het Groenboek toont de minister van Economische Zaken

8 Groenboek van 11 december 2001 over de herziening van Verordening (EEG) 4064/89, COM (2001), 745 def., zie J. Steenberg, Het Groenboek over de herziening van de concentratieverordening, *SEW* 2002, p. 130.

9 Brief van de Minister aan de Tweede Kamer van 19 april 2002, TK 2001-2002, 22 112, nr. 230.

10 Speech Mr Monti, Review of the EC Merger Regulation - Road for the reform project, British Chamber of Commerce, Brussel, 4 juni 2002.

11 Zie website van de NMa, <<http://www.nma-org.nl/>>, onder Overige Publicaties en vervolgens ECA.

12 Zaak 2639.

13 Besluit van de d-g NMa omtrent het afdoen van concentratiemeldingen, 4 augustus 2000.

14 Zaak 2392/24.

15 Zaak 2629.

zich onder het kopje 'Tijds-klem verbintenissen' kritisch over de huidige Commissieprocedure inzake remedies.¹⁶ De Commissie stelt in het Groenboek voor meer ruimte te creëren voor onderhandeling over remedies door introductie van een 'stop de klok'-bepaling die uitsluitend in werking treedt indien de partijen hierom verzoeken.¹⁷ De minister ziet meer in een eenmalige automatische verlenging met een vaste periode en wel met acht weken bij de aanbidding van verbintenissen in de eerste fase en van twee weken bij het aanpassen van verbintenissen in de tweede fase.

Zoals wij reeds opmerkten in ons overzicht van concentratiebesluiten van de NMa in 2000, ontbreekt op dit moment een specifieke procedure voor het opleggen van voorschriften in de eerste fase. Ook ontbreekt een expliciet in de Mw opgenomen mogelijkheid tot verlenging van de beslistermijn indien partijen remedies aanbieden in de vergunningsfase.

Gelukkig is de NMa ook in 2001 bereid gebleken partijen in de eerste fase toe te staan remedies aan te bieden in die zin dat zij hun oorspronkelijk aangemelde concentratie kunnen wijzigen.¹⁸ In het besluit *Gran Dorado – Center Parcs* valt te lezen dat partijen hun oorspronkelijke overnameplannen in de eerste fase van het NMa-onderzoek hebben gewijzigd.¹⁹ Deze aanpassing heeft plaatsgevonden naar aanleiding van een voorlopige beoordeling door de NMa van de gevolgen van de oorspronkelijke concentratie. Partijen hebben daarbij een onherroepelijke volmacht verstrekt aan een 'trustee' om de activiteiten van Gran Dorado met betrekking tot 33 parken structureel, onherroepelijk en definitief via een veiling te verkopen. In het besluit wordt gedetailleerd de inhoud van de overeenkomst tussen partijen en de 'trustee' beschreven zoals dat ook gebeurt bij voorschriften die aan een vergunning in de zin van artikel 41 Mw zijn verbonden.

De huidige ongereguleerde mogelijkheid voor partijen om in de eerste fase remedies aan te bieden vertoont in de praktijk onbedoeld gelijkenis met de door de Commissie voorgestelde en door de demissionaire minister ongewenst geachte 'stop de klok'-bepaling. Teneinde niet in de knoop te komen met de wettelijke beslistermijn van vier weken is het namelijk noodzakelijk om de klok door de NMa stil te laten zetten door een schriftelijk verzoek tot nadere informatie op basis van artikel 35 lid 2 Mw j^o artikel 4:5 Awb. Het enige andere alternatief is het intrekken door partijen van de oorspronkelijke en het indienen van een aangepaste melding.

Het is toe te juichen dat de NMa in deze een praktische koers lijkt te varen. Wij herhalen echter ons verzoek om de mogelijkheid tot het aanbieden van remedies in de eerste en tweede fase wettelijk in de Mededingingswet te regelen. De belangen van betrokken partijen bij zekerheid over de spelregels in deze zijn daarvoor te groot. Ook de NMa is uiteraard gebaat als zij met remedies kan omgaan op basis van een inzichtelijke procedure met duidelijke termijnen voor het indienen van remedievoorstellen door partijen gekoppeld aan duidelijke beslistermijnen.

In navolging van de Commissie zou daarnaast een verduidelijking van het door de NMa voorgestane beleid inzake remedies kunnen worden vastgelegd in bijvoorbeeld Richtsnoeren.²⁰ In het kader van de gewenste nadere afstemming van de onderscheiden nationale procedures zou daarbij, in ieder geval voor wat betreft termijnen, aansluiting kunnen worden gezocht bij het toekomstige Europese model. Nadere harmonisatie van de verschillende nationale procedures in dit opzicht zou daarnaast onderwerp van gesprek moeten zijn in de bovengenoemde ECA.

Een andere suggestie van de minister inzake remedies ondersteunen wij overigens van harte. Zij merkt op dat tijd kan worden bespaard als de Commissie zelf met concrete voorstellen voor verbintenissen komt en niet passief initiatieven van partijen afwacht. De NMa kan eveneens meer open zijn in haar voorlopige bevindingen teneinde te voorkomen dat partijen 'in het donker vechten'.

Concentratie

Zeggenschap

Onder het concentratiebegrip valt de verwerving van zeggenschap over ondernemingen of delen daarvan. Zeggenschap over een deel van (de activa van) een onderneming is alleen dan een concentratie als de omzet van dat deel op de markt duidelijk kan worden vastgesteld.²¹ Het is vaste beschikkingspraktijk van de Commissie en de NMa dat ook de overdracht van bepaalde overeenkomsten als concentratie kan worden aangemerkt. Dit blijkt ook uit de bekendmaking van de Commissie over het begrip 'Betrokken onderneming'. Als delen van een onderneming worden daarin ook genoemd activiteiten waaraan een marktomzet kan worden toegewezen, zoals merken of licenties.²² Deze lijn is door de NMa bekrachtigd voor de samenwerkingsovereenkomsten tussen leveranciers en hun vrijwillige filiaalbedrijven.²³ De gemelde transactie was de overname door Sperwer van 12 Laurusfilialen en 81 samenwerkingsovereenkomsten met vrijwillige filiaalbedrijven van Laurus. De meldende partijen stelden zich op het standpunt dat de overname van de relaties met de filiaalhouders geen onderdeel uitmaakte van de concentratie. Het door afnemers wisselen van leverancier kan volgens partijen niet worden gelijkgesteld aan overdracht van een deel van de onderneming van de eerste leverancier.

16 Zie noot 5.

17 Groenboek, par. 212 e.v.

18 In 2000 was een remedie in de eerste fase al aan de orde in Zaak 2141, Remy Cointreau-Bols met annotatie P. Amador Sanchez, *M&M* 2001, p. 154-157.

19 Zaak 2209.

20 Mededeling van de Commissie betreffende aanvaardbare corrigerende maatregelen, Pb. 2001, C 68/3.

21 Commissie Mededeling betreffende het begrip 'Concentratie', par. 11.

22 Commissie Mededeling betreffende het begrip 'Betrokken onderneming'; par. 14.

23 Zaak 2668/Sperwer-Laurus.

De NMa verwerpt deze stellingname met verwijzing naar de hierboven genoemde Commissie mededeling en de constatering dat Laurus omzet behaalde uit de over te dragen samenwerkingsovereenkomsten. Het is jammer dat niet nader wordt ingegaan op de manier waarop Laurus bewerkstelligt dat de 81 filiaalhouders daadwerkelijk een overeenkomst afsluiten met Sperwer. Het is immers in zijn algemeenheid maar de vraag of bij gebreken aan enig dwangmiddel het louter opzeggen van een leveranciersovereenkomst, met de aanbeveling een vergelijkbare overeenkomst aan te gaan met een met name genoemde derde, als de verwerving van zeggenschap door deze derde kan worden aangemerkt.

Zoals ook in de bespreking van het vorige verslagjaar al aan de orde kwam, kan zeggenschap ook ontstaan op grond van feitelijke omstandigheden. Een aardig voorbeeld daarvan in dit verslagjaar is de verwerving van zeggenschap door UPC over PrimaCom AG.²⁴

Na een complexe transactie zal UPC een meerderheid houden van de aandelen in NewCo (waarin PrimaCom is opgegaan na een fusie). Het is echter niet meteen duidelijk dat UPC ook over de meerderheid van de stemrechten in de AVA zal beschikken (en daarmee uitsluitende zeggenschap zal hebben). UPC heeft zich in een 'anti-domination agreement' verplicht ten aanzien van bepaalde besluiten een deel van haar stemrechten niet uit te oefenen, naar zich laat aanzien een zodanig deel dat de resterende stemrechten minder dan 50% van het totaal uitmaken. Het zijn voor zeggenschap belangrijke besluiten: benoeming en ontslag commissarissen, vrijwillig aan de AVA voorgelegde besluiten en alle besluiten die significante invloed hebben op de positie van de aandeelhouders.

De zeggenschap van UPC over NewCo op louter juridische gronden lijkt daarmee twijfelachtig. De 'anti-domination agreement' mist volgens de NMa echter haar doel door de feitelijke omstandigheid van het versnipperde aandelenbezit en het historisch opkomstpercentage bij AVA's van PrimaCom. De NMa ziet in dit opkomstpercentage een indicatie voor de opkomst bij de toekomstige AVA's van NewCo, omdat de aandeelhouders van beide ondernemingen grotendeels dezelfde zijn.

In dit verslagjaar komt de NMa ook nog uitgebreid terug op de betekenis van het structuurregime bij de beoordeling van concentraties. Het specifieke gevolg van het structuurregime, namelijk dat de aandeelhouder geen directe juridische invloed heeft op het strategisch commercieel beleid van de onderneming, speelt een rol bij het toepassingsbereik van het concentratietoezicht én bij de materiële beoordeling. In het besluit inzake de overname door Schuitema van Sperwer komen beide aspecten aan bod. Schuitema heeft een verplicht structuurregime. Ahold heeft 73% van de aandelen, welk belang door de transactie zal verwateren naar 60%. Over de betekenis van het structuurregime voor het toepassingsbereik is het besluit, hoewel summier, duidelijk. Uit een opmerking terzijde in paragraaf 11 van het besluit over de gevolgen van een toekomstige

overname door Ahold, moet worden afgeleid dat de omzet van Ahold wordt meegerekend bij de omzet van Schuitema. Dat is in overeenstemming met de letter van artikel 30 lid 3 sub c Mw: voor de berekening van de omzet van een betrokken onderneming wordt de omzet meegeteld van een onderneming die meer dan de helft van het kapitaal in een betrokken onderneming bezit.

Partijen onderschrijven deze benadering, maar beperken het belang van de positie van Ahold voor de beoordeling van de transactie, tot louter de omzetberekening. Bij de materiële beoordeling moet de positie van Ahold geheel buiten beschouwing worden gelaten omdat Ahold juridisch noch economisch een beslissende invloed zou hebben op strategische beslissingen van Schuitema. Aan juridische beïnvloeding staat het structuurregime in de weg. Economische invloed zou ontbreken omdat Ahold zich bij het nemen van beslissingen niet in de eerste plaats zou laten leiden door de belangen van Schuitema, dat slechts één van haar deelnemingen is, maar eerder door de belangen van haar belangrijkste deelneming, Albert Heijn. De felle concurrentie tussen Schuitema en Albert Heijn toont aan dat Schuitema zich andersom ook niet laat leiden door de belangen van Ahold.

De NMa herhaalt dat voor zeggenschap in de zin van de Mw invloed op het beleid op de lange termijn volstaat²⁵ en dat zeggenschap ziet op de rechten die samenhangen met eigendom van een onderneming. De zeggenschap op lange termijn die de grootaandeelhouder in een vennootschap met een structuurregime heeft, berust volgens de NMa op het uitgangspunt dat het bestuur en de RvC 'niet blijvend voorbij kunnen gaan aan de wil van de grootaandeelhouder'. Meer concreet vloeit de zeggenschap voort uit de wettelijke mogelijkheden van de grootaandeelhouder om het beleid te beïnvloeden, zoals de goedkeuring van de jaarrekening en de aanbeveling voor en bezwaar tegen de benoeming van commissarissen. De NMa wijst erop dat ook onder de SER Fusiegedragsregels het verkrijgen van de meerderheid van de aandelen in een structuurvennootschap leidt tot zeggenschap.

Ook als er geen juridische zeggenschap zou bestaan, dan zou Ahold toch op grond van de economische samenhang met Schuitema bij de materiële beoordeling worden betrokken.

Ahold zal volgens de NMa bij het bepalen van de strategie zoveel mogelijk voorkomen dat de winkelformules binnen haar concern onderling marktaandeel verliezen, 'kannibaliseren'. Daardoor nemen de concurrentieprikkels tussen deze formules onderling af. Zeggenschap is niet vereist; een onderneming met een substantiële deelneming in een concurrent weegt de mogelijke schade aan die concurrent (en de waarde van haar deelneming daarin) mee bij het afwegen van de kosten en baten van haar eigen beleidsbe-

24 Zaak 2425/United PanEuropa Communications N.V. en Newco AG.

25 TK 1995-1996, 24 707, nr. 3, p. 72.

slissingen.²⁶ Dit heeft er overigens in dit geval toe geleid dat de NMa oordeelde dat voor de transactie een vergunning was vereist. Partijen hebben vervolgens afgezien van het indienen van een vergunningsaanvraag.

Hoewel delen van de beslissing van de NMa op dit punt betrouwbaar zijn (met kopjes als 'Concrete relatie tussen Ahold en Schuitema', 'Concurrentie op operationeel niveau', en 'Belangenharmonie'), geeft de beschikking beter inzicht in de betekenis van het structuurregime voor het concentratietoezicht. In de bespreking van het vorig verslagjaar geopperde vragen zijn nog niet beantwoord; met name de vraag of en vooral hoe een minderheidsdeelneming in een vennootschap met een verplichte structuurvennootschap kan leiden tot zeggenschap.

Meerdere transacties

In de overzichten van 1999 en 2000 is aandacht besteed aan de vraag in hoeverre verschillende transacties voor de toepassing van het concentratietoezicht als één transactie moeten worden beoordeeld. De vraag doet zich in twee situaties voor: bij de verwerving van zeggenschap in verschillende stappen, en bij gelijktijdige transacties met een zekere samenhang. De vraag is voor de praktijk van belang, omdat de uitkomst bepaalt welke de bij een transactie betrokken ondernemingen zijn, en daarmee welke omzetten in aanmerking moeten worden genomen voor toepassing van de drempels.

Met name op het gebied van gelijktijdige transacties heeft de NMa in dit verslagjaar een aantal opmerkelijke besluiten genomen. Deze besluiten hebben echter helaas niet bijgedragen aan de gewenste duidelijkheid. Ter herinnering, het was al geruime tijd duidelijk dat de NMa bij de vraag of verschillende (al dan niet volledig gelijktijdige) transacties als één transactie moeten worden beoordeeld, niet de regel in de Covo zou volgen, die ontduiking van het concentratietoezicht door splitsing van transacties beoogt te voorkomen.²⁷ De NMa past sinds FCDF-De Kievit de regel toe dat transacties gezamenlijk worden beoordeeld als er tussen de transacties voldoende contractuele samenhang bestaat.²⁸ In het verslagjaar 2000 verschijnt daarnaast het criterium van functionele samenhang ten tonele.²⁹ In dat jaar is niet duidelijk geworden of economische en functionele samenhang cumulatieve voorwaarden zijn. Evenmin is duidelijk welke criteria bepalend zijn voor de vraag of de afzonderlijke doelwitvennootschappen bij dergelijke transacties als één betrokken onderneming moeten worden gezien.³⁰

In het besluit over de transactie tussen Pon Holdings B.V. en HDW Beheer B.V. is sprake van een transactie met een duidelijke contractuele samenhang en wordt niet gerept van functionele samenhang.³¹ Pon Holdings koopt alle aandelen in drie dochtervennootschappen van HDW Beheer, bij één koopovereenkomst. De betrokken ondernemingen zijn Pon Holdings en 'HDW', de drie doelwitvennootschappen gezamenlijk. Er is dus sprake van een transactie, waarbij de drie voormalige dochterondernemingen

van HDW beheer als één onderneming worden gezien. Op zichzelf lijkt dit een voor de hand liggend besluit, maar het is niet in overeenstemming met het besluit uit het vorige verslagjaar, *BAM-NMB Amstelland*, waarin de drie voormalige dochterondernemingen van NMB Amstelland als afzonderlijke betrokken ondernemingen werden aangemerkt.

In de zaak *Amicon Groep – Het Anker*³² verwerft Amicon zeggenschap over de onderlinge ziektekosten verzekeringsmaatschappij Het Anker U.A. ('Ziektekosten Het Anker') door overname van alle aandelen (na omzetting in een N.V.) en over de onderlinge ziekenfondsmaatschappij Het Anker U.A. ('Ziekenfonds Het Anker') door benoeming van het bestuur en de directie. De NMa spreekt van twee gemelde 'operaties'. Uit het besluit is niet op te maken of de voor de operaties overgelegde transactiedocumenten, in beide gevallen een intentieverklaring van 15 november 2000, een en hetzelfde document betreffen. De NMa oordeelt dat de gemelde operaties twee afzonderlijk concentraties zijn, met Amicon, Ziektekosten Het Anker en Ziekenfonds Het Anker als betrokken ondernemingen. De omzetten van Amicon en Ziekenfonds Het Anker blijven beneden de omzetsdrempels. Deze concentratie wordt op grond van de contractuele en economische samenhang tussen de operaties echter wel bij de beoordeling betrokken.

Contractuele samenhang bestaat omdat de verwerving van zeggenschap over Ziekenfonds Het Anker afhankelijk is van de verkrijging van alle aandelen in Ziektekosten Het Anker. De economische samenhang bestaat er volgens partijen uit dat de door de beide Ankers aangeboden diensten een complementair karakter hebben en dat de Ankers gebruikmaken van hetzelfde personeel, dezelfde naam en dezelfde overige bedrijfsmiddelen. Het is niet duidelijk (daarover is uit het besluit niets af te leiden) waarom Ziektekosten Het Anker en Ziekenfonds Het Anker niet als één betrokken onderneming zijn aangemerkt, zoals vorig jaar in de vergelijkbare zaak *Advent-Vinnolit-Vintron* de twee doelwitondernemingen Vinnolit en Vintron op grond van functionele samenhang als één betrokken onderneming zijn aangemerkt.³³

26 Deze argumentatie is door de Commissie gevolgd in de zaak *Exxon/Mobil*, zaak IV/M. 1383, 29 september 1999, par. 452.

27 Artikel 5 lid 2 alinea 2 Covo: 'Twee of meer transacties [...] die binnen een periode van twee jaar plaatsvinden tussen dezelfde personen of ondernemingen, moeten [...] beschouwd worden als een concentratie die plaatsvindt op de datum van de laatste transactie.'

28 Zaak 807/Friesland Coberco Dairy Foods-De Kievit.

29 Zaak 2051/Advent-Vinnolit-Vintron. De doelwitvennootschappen die voorwerp waren van de twee transacties werden 'onderling samenhangend ingezet voor de voortbrenging van goederen' en tussen de doelwitvennootschappen bestonden belangrijke toeleveringsrelaties.

30 In de zaak *Advent-Vinnolit-Vintron* werden de twee doelwitvennootschappen Vinnolit en Vintron, als één betrokken onderneming aangemerkt. In zaak 2082/BAM-NMB Amstelland werden de drie doelwitvennootschappen die BAM van NMB Amstelland kocht afzonderlijk als betrokken ondernemingen aangemerkt.

31 Zaak 2284/Pon Holdings-HDW.

32 Zaak 2324/Amicon Groep-Het Anker.

33 Zaak 2051/Advent-Vinnolit-Vintron.

Ook in de zaak *NN-ASR-SFB Arbo-SFB ArboDuo*³⁴ werden de twee doelwitvennootschappen aangemerkt als afzonderlijk betrokken ondernemingen. Nationale Nederlanden Schadeverzekering maatschappij en ASR Participatiemaatschappij hebben ieder 50% verworven van de aandelen in SFB Arbo en SFB ArboDuo. Omdat de melding plaatsvond na de verkrijging van de aandelen, wordt een artikel 77-rapport opgemaakt, maar in dit verband is opmerkelijk dat in het besluit niet nader wordt gemotiveerd waarom de twee SFB-vennootschappen niet als één betrokken onderneming gelden. Net als in het besluit Pon-HDW worden immers dochtervennootschappen van één verkoper bij één koopovereenkomst verkocht, maar in dat besluit waren de dochtervennootschappen gezamenlijk één betrokken onderneming. Gegeven het belang van de vaststelling van de betrokken ondernemingen voor de rechtszekerheid zou het aanbeveling verdienen als de NMa haar beleid op dit punt verduidelijkt.

Gemeenschappelijke ondernemingen

In het verslag in M&M over het jaar 2000 werd aangesloten bij een eerder pleidooi van VerLoren van Themaat³⁵ voor aansluiting bij de Covo door afschaffing van de gemeenschappelijke onderneming als aparte vorm van concentratie. In de Mededingingswet is het tot stand brengen van een gemeenschappelijke onderneming als een zelfstandige vorm van concentratie opgenomen in artikel 27c. Hierin wijkt de mededingingswet af van de (na in werking treden van de Mededingingswet gewijzigde) Covo waarin de gemeenschappelijke onderneming wordt aangemerkt als een bijzondere vorm van een concentratie door de verkrijging van zeggenschap.³⁶ Aansluiting bij het systeem van de Covo is systematisch juist en zou een einde maken aan de onduidelijkheid in de Nederlandse beschikingspraktijk inzake gemeenschappelijke ondernemingen. In het verslagjaar 2000 leek de NMa een wat consequenter beoordeling te volgen met als uitgangspunt dat (vrijwel) alle gevallen van verkrijging van gezamenlijke zeggenschap over een onderneming als een concentratie in de zin van artikel 27c werden aangemerkt, ongeacht of het een nieuwe of een bestaande onderneming betrof. In dit verslagjaar wordt deze consequente lijn naar het zich laat aanzien niet doorgezet. Een opmerkelijke zaak in dit verband is de verwerving van gezamenlijke zeggenschap door BAM NBM, Van den Bruele Holding B.V. en Kaufman Holding B.V. over Van den Bruele & Kaufman B.V.³⁷ Van den Bruele & Kaufman was een dochteronderneming van Van den Bruele Holding en Kaufman Holding, die ieder 50% van de aandelen hielden. BAM NBM verwerft 50% van de aandelen in Van den Bruele & Kaufman maar op grond van een stemovereenkomst zullen BAM NBM, Van den Bruele Holding en Kaufman Holding gezamenlijke zeggenschap verwerven over Van den Bruele & Kaufman. De transactie wordt aangemerkt als de verwerving van gezamenlijke zeggenschap in de zin van artikel 27b Mw, in afwijking van de eerder door de NMa ingezette lijn. De NMa lijkt

daarmee weer terug te komen bij de (evenmin geheel consequent uitgevoerde) praktijk in 1999, waarbij de oprichting van nieuwe GO's onder 27c wordt beoordeeld, en gezamenlijke zeggenschap over bestaande ondernemingen onder 27b. In de zaak *Kwetters Holding – Cebeco Groep* echter werd de verwerving van gezamenlijke zeggenschap door Kwetters Holding B.V. en Nive (een dochter van de Cebeco Groep) over een bestaande dochteronderneming van Nive aangemerkt als de totstandbrenging van een gemeenschappelijke onderneming in de zin van artikel 27 onder c.

Praktische consequentie van dit onderscheid is uiteraard dat bij een beoordeling onder 27c de additionele eis van het ontbreken van het gevaar van coördinatie van het marktgedrag van de ouders wordt gesteld. Opvallend in het besluit *BAM NBM – van den Bruele & Kaufman* is voorts dat als betrokken ondernemingen zijn aangemerkt uitsluitend BAM NBM en Van den Bruele & Kaufman en niet daarnaast Van den Bruele Holding en Kaufman Holding. Dit wijkt af van de lijn van de Commissie.³⁸ Met het oog op de rechtszekerheid is het aan te bevelen zorgvuldig om te gaan met de vraag welke ondernemingen als betrokken ondernemingen voor de vaststelling van de omzetzijde worden aangemerkt.

Beoordeling machtspositie

De kern van het concentratietoezicht is de materiële beoordeling: zal de concentratie leiden tot het ontstaan of de versterking van een economische machtspositie die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt significant wordt belemmerd? In het verslagjaar waren er opvallend weinig zaken waarbij hogere gezamenlijke marktaandelen tot een meer diepgaand onderzoek van de NMa hebben geleid. Hieronder wordt slechts op enkele aspecten van de materiële beoordeling ingegaan, waarbij de nadruk ligt op de beoordeling van collectieve machtsposities.

Een opvallende zaak uit het verslagjaar is de verwerving van zeggenschap in *SturkoMeat* door *Dumeco*³⁹.

34 Zaak 2400/ NN-ASR-SFB Arbo-SFB ArboDuo.

35 I.W. VerLoren van Themaat, Het tweede jaar gecontroleerd concentreren, *M&M* 2000, nr. 4, p. 28.

36 Artikel 27 sub c Mededingingswet luidt: 'Onder een concentratie wordt verstaan: de totstandbrenging van een gemeenschappelijke onderneming die duurzaam alle functies van een zelfstandige economische eenheid vervult, en die er niet toe leidt dat de oprichtende ondernemingen hun marktgedrag coördineren'. Artikel 3 lid 2 Covo luidt: 'De oprichting van de gemeenschappelijke onderneming die duurzaam alle functies van een zelfstandige economische eenheid vervult, vormt een concentratie in de zin van lid 1 onder b'. Artikel 3 lid 1d luidt: 'Een concentratie komt tot stand wanneer één of meer personen die reeds zeggenschap over tenminste één onderneming bezitten [...] rechtstreeks of middellijke zeggenschap over één of meer andere ondernemingen of delen daarvan verkrijgen'.

37 Zaak 2460/BAM NBM – Van den Bruele & Kaufman.

38 De Commissiemededeeling betreffende het begrip 'Betrokken onderneming', par. 22.

39 Zaak 2328/Dumeco-SturkoMeat.

Dumeco is actief in het fokken, de verhandeling en het slachten van vee en in de vervaardiging en verkoop van vleesproducten. SturkoMeat is actief op het gebied van het slachten en de verdere bewerking en verkoop van varkens en varkensvlees. Dumeco en SturkoMeat zouden gezamenlijk een sterke positie gaan innemen op de markt voor de inkoop van slachtvarkens; circa 47%. Partijen waren van oordeel dat er geen inkoopmacht zou ontstaan na de concentratie. Zij voerden daarvoor een aantal argumenten aan zoals overcapaciteit, concurrentiedruk uit het buitenland en de verwachte daling van het aanbod van slachtvarkens op grond van de politieke omstandigheden. Eén van de elementen die zij daarnaast noemden is het optreden van wat partijen het 'Peerbooms-effect' noemen. Dit is het bekende effect dat huidige leveranciers van de target (i.c. SturkoMeat) niet aan de nieuwe combinatie zouden willen leveren (in dit geval onder meer vanwege het coöperatieve karakter van Dumeco waartegen bij sommige leveranciers bezwaren bestaan). Dit effect had zich ook voorgedaan bij de concentratie tussen Dumeco en Peerbooms. Negen van de vijftien leveranciers van Peerbooms verbraken na overname door Dumeco hun relatie met Peerbooms (ruim 70% van het aanbod vertegenwoordigend).⁴⁰ Een aantal marktpartijen gaf aan wel te vrezen voor het ontstaan van inkoopmacht door de nieuwe combinatie. Afnemers waren verdeeld over de vraag of Peerbooms-effect zou optreden. Bij de beoordeling constateert de NMa in de eerste plaats dat er een verschil is met de inkoopmacht van supermarkten, die in beschikkingen van de Europese Commissie en de NMa vaak aan de orde is geweest. De gevreesde 'poortwachtersfunctie' van de supermarkten zal zich volgens de NMa in de varkensslachtsector niet zo snel voordoen omdat de inkoop- en de verkoopmarkt niet zo nauw met elkaar zijn verbonden. Voorts constateert de NMa dat varkenshouders en handelaren volledig vrij zijn in hun keuze van een varkensslachterij. Hiermee lijkt de NMa impliciet de mogelijkheid van het optreden van een Peerbooms-effect te aanvaarden. Hoewel het optreden van dit effect in dit geval (deels) te wijten is aan het coöperatieve karakter van de koper, is niet uit te sluiten dat ook bij transacties tussen niet-coöperatieve ondernemingen rekening kan worden gehouden met een dergelijk effect. De NMa concludeert tot slot dat op grond van de marktstructuur, de concurrentiedruk van buitenlandse slachterijen en de saneringen die op stapel staan (en die door de NMa zullen worden beoordeeld) geen machtspositie op de inkoopmarkt voor slachtvarkens zal ontstaan.

Collectieve machtspositie

Vlak na het schrijven van dit overzicht heeft het Gerecht van Eerste Aanleg voor het eerst een concentratiebeschikking van de Europese Commissie op inhoudelijke gronden vernietigd.⁴¹ Deze *Airtours*-uitspraak zal belangrijke gevolgen hebben op het gebied van concentratiecontrole en de beoordeling van collectieve machtsposities in het bijzonder. De beoordeling van het Gerecht in de *Air-*

tours-zaak kon in 2001 uiteraard nog niet worden meegenomen door de NMa.

In 2001 is in een drietal beschikkingen beoordeeld of het ontstaan of het versterken van een collectieve economische machtspositie na de concentratie aannemelijk zou kunnen zijn. De meest uitvoerige beoordeling van de NMa is te lezen in de besluiten *Air Products-AGA Transfer en Holland/Flora*.

Bij de voorgenomen overdracht van aandelen AGA Transfer aan Air Products achtte de NMa het nodig dat partijen een vergunningsaanvraag indienden.⁴² Aardig aspect hierbij is dat de reden tot het verkopen van de activiteiten van AGA Gas gelegen was in een van de voorwaarden die door de Europese Commissie aan de goedkeuring van de overname van AGA AB door Linde was verbonden. Als onderdeel van deze voorwaarden diende (een deel van) de cilindergasactiviteiten van AGA Gas in Nederland te worden verkocht.⁴³

De Commissie heeft in haar beschikking van 9 februari 2000 het al dan niet bestaan van een collectieve machtspositie in detail onderzocht en wel voor de Duitse markt. Eerst onderzocht de Commissie de mededingingssituatie vóór de concentratie van Linde en AG. Op deze markt waren twee partijen actief met een hoog vergelijkbaar marktaandeel. Zij konden in vergelijking met de overige aanbieders over aanzienlijke voordelen beschikken qua infrastructuur en distributienetwerk. De marktstructuur en het homogene karakter van de verschillende soorten gassen wezen daarbij op zichzelf op een collectieve machtspositie van de twee partijen. Dit werd echter tegengesproken door de fluctuatie in marktaandelen van de twee evenals het verschil in de gemiddelde opbrengsten van partijen van jaar tot jaar ten aanzien van de verschillende gassen. Gezien de homogeniteit van de betrokken producten bieden de gemiddelde opbrengsten een belangrijk aanknopingspunt voor de prijsstelling die al naar gelang de opbrengsten ook zal fluctueren. Ten slotte merkt de Commissie op dat ook bij homogene goederen een verschil in clientèle kan optreden door het aanbieden van een wezenlijk andere mix van verschillende soorten gassen. Om deze redenen bestond volgens de Commissie tussen de twee grootste Duitse spelers een actieve concurrentie die geen reden gaf tot het aannemen van een collectieve machtspositie. De geringe toevoeging aan het aandeel van Linde door de voorgenomen concentratie kon niet tot een wezenlijke verzwakking van de mededingingssituatie leiden.

In het artikel 37-besluit van 10 januari 2001 koos de NMa een ander pad bij haar onderzoek naar een mogelijke collectieve machtspositie bij (vloeibare) bulkgasen en bij

40 Zaak 967/Dumeco-Peerbooms.

41 Arrest HvJEG van 6 juni, *Airtours/First Choice*, Zaak T-342/99, n.n.g.

42 Zaak 2184.

43 Commissie-beschikking van 9 februari 2000 in zaak COMP/M.1641.

cilindergassen. Zij volstond met een werktuiglijke opsomming van criteria die eerder als belangrijke indicatoren van een collectieve machtspositie door de Europese Commissie en het Gerecht van Eerste Aanleg zijn gehanteerd:

- hoge concentratiegraad;
- transparante markt;
- homogeen product;
- symmetrie tussen de grote spelers (wat betreft marktaandeelen en kostenstructuur);
- hoge toetredingsdrempels;
- verzadigde markt;
- meervoudige onderlinge relaties tussen de belangrijkste spelers; en
- overige factoren: gebrek aan eventuele 'countervailing power' en mogelijke portfolio-effecten.

Deze elementen waren volgens de NMa aanwezig ofwel achtte zij verder onderzoek hiernaar noodzakelijk.

Het lijkt erop dat in eerste instantie met name het bestaan van zogenoemde 'swapovereenkomsten' op deze markten bij de NMa argwaan heeft gewekt. Deze overeenkomsten houden in dat gasproducenten onderling afspreken dat twee gasproducenten voor elkaar een bepaalde hoeveelheid gas produceren en met elkaar ruilen. Het bestaan van dergelijke relaties zou daarmee een mogelijkheid kunnen scheppen voor de gerelateerde ondernemingen om elkaar te straffen indien de stilzwijgende afspraken worden verbroken.

In het vergunningsbesluit wordt wel expliciet verwezen naar de beoordeling zoals door de Commissie is uitgevoerd in de *Linde/AGA*-beschikking. Daarbij wordt eerst gekeken of er in het verleden sprake was van concurrentie tussen de twee grote Nederlandse spelers. Ook wordt aangekend dat bovengenoemde lijst omstandigheden met zorg zal moeten worden toegepast in de zin dat de specifieke omstandigheden van de relevante markt(en) zorgvuldig moeten worden onderzocht. Daarbij moet worden bekeken of er sprake is van een zodanige marktstructuur dat (stilzwijgende) afstemming van marktgedrag op deze markten mogelijk is. Voornoemde eigenschappen worden individueel, maar ook in hun onderlinge samenhang bezien. Nader onderzoek leert de NMa daarbij dat de te onderzoeken markten daarbij niet dermate transparant zijn dat het de spelers in staat stelt elkaars marktgedrag te monitoren. Dit zit met name in de variatie van prijzen en kortingen, het grote aantal afnemers, de rol van aanvullende diensten, de informele wijze waarop wordt geoffereerd en het zeer beperkte inzicht dat de cijfers van de betrokken branchevereniging aan de respectievelijke marktspelers verschaffen. De invloed van de 'swapovereenkomsten' bleek daarbij aanmerkelijk beperkter dan eerder gedacht. Het gebrek aan transparantie op de betrokken markten zorgt er volgens de NMa voor dat partijen, ondanks de bestaande onderlinge relaties, niet goed weten welk gedrag afgestraft zou moeten worden. Mede gezien de door de NMa aangetroffen fluctuatie in beider marktaandelen wordt daadwerkelijke concu-

rentie in het verleden tussen de twee grote spelers geconstateerd.

De situatie na concentratie komt bij cilindergassen overeen met de marktstructuur die reeds bestond vóór de concentratie zodat voor het ontstaan van een collectieve machtspositie niet hoeft te worden gevreesd. Op de relevante markten voor de betrokken bulk-gassen vertoont de markt dusdanige kenmerken dat ook na de concentratie concurrentie tussen de drie grote spelers op deze markten zal blijven bestaan: concurrentiedruk door kleinere spelers, 'countervailing power' van afnemers en gebrek aan transparantie. Al met al rijst de vraag waarom de NMa in haar artikel 37 besluit al niet meteen heeft aangehaakt bij het beoordelingskader zoals dat door de Commissie in de *Linde/AG*-beschikking is gehanteerd.

Bij de concentratie tussen Flora en Holland is de positie van de twee grootste Nederlandse bloemenveilingen nader onderzocht en is eveneens niet van een collectieve economische machtspositie gebleken. Het gaat hierbij om FloraHolland en de Bloemenveiling Aalsmeer VBA met respectievelijk een [40-50]% en een [30-40]% marktaandeel.⁴⁴ Bij de hierboven weergegeven door de NMa genoemde criteria voor het bestaan van een collectieve economische machtspositie wordt in dit besluit, evenals in het *AGA*-vergunningbesluit, opgemerkt dat het eenvoudigweg nalopen van deze omstandigheden niet voldoende is.

In het besluit wordt geconstateerd dat de betrokken markt voor veiling- en bemiddelingsdiensten voor sier- teeltproducten een hoge concentratiegraad kent, de markt transparant is en veiling- en bemiddelingsdiensten een homogene aard bezitten. Toch lijkt er in de al langer bestaande oligopolistische marktstructuur geen sprake te zijn geweest van (stilzwijgende) afstemming van gedrag tussen de twee grote spelers. De kenmerken van de markt geven volgens de NMa geen aanleiding om aan te nemen dat dit als gevolg van de concentratie tussen Holland en Flora anders zal zijn.

Van belang is hierbij dat de kostenstructuren van VBA en FloraHolland niet symmetrisch zijn. Dit wordt met name veroorzaakt door de verschillen in bedrijfsstrategie van partijen. Terwijl VBA werkt met één centrale marktplaats, hebben Flora en Holland vier veilinglocaties verspreid over Nederland. Door middel van hun eigen bedrijfsstrategie probeert men concurrentieel voordelen te behalen op elkaar. Deze diversiteit reflecteert zich ook in de grote diversiteit in tariefstelling, die niet alleen van partij tot partij, maar zelfs per veilinglocatie van Holland en Flora verschilt. Andere factoren zijn de afwezigheid van hoge toetredingsdrempels en een gebrek aan meervoudige relaties tussen partijen. Er is geen sprake van een verzadigde of stagnerende markt.

⁴⁴ Zaak 2473, m.nt. P.P.J. van Ginneken, *M&M* 2001, p. 290-293.

Kort komt een mogelijke collectieve machtspositie ook aan de orde in het besluit *Kalmar-NHC*.⁴⁵ De twee grootste partijen op de Europese markt voor container handling machines bezitten hier na de concentratie een aandeel van respectievelijk ca. [30-40]% en [10-20]%. Deze machines zijn 'custom-made'-producten en verschillen aanzienlijk, afhankelijk van de specificaties en de opties van de klant. Afhankelijk van deze specificaties kunnen prijsverschillen van 20 tot 30% voorkomen. Vanwege het feit dat er sprake is van een markt voor 'custom-made'-producten is het aannemelijk dat de markt minder transparant is dan voor bulkgoederen. Verschillende afschrijvings-termijnen en leveringstijden van de machines maken parallel gedrag tussen de twee partijen nog minder aannemelijk.

Nevenrestricties

Nevenrestricties zijn mededingingsbeperkende afspraken tussen de partijen bij een concentratie die rechtstreeks verband houden met en noodzakelijk zijn voor de totstandbrenging van deze concentratie. In concentratiebesluiten worden nevenrestricties niet zelfstandig op hun mededingingsrechtelijke merites beoordeeld, maar uitsluitend in samenhang met de concentratie, waaraan zij ondergeschikt zijn.

Op 4 juli 2001 heeft de Commissie een nieuwe bekendmaking gepubliceerd over nevenrestricties.⁴⁶ Middels deze bekendmaking heeft de Commissie duidelijk gemaakt dat zij niet langer in individuele zaken zal beoordelen of de gemaakte afspraken als nevenrestricties kunnen gelden. Partijen zullen dit zelf op basis van in de eerste plaats de Bekendmaking moeten beoordelen. Gelukkig is de NMa tot op heden nog niet overgegaan tot deze radicale stap, die in eerste instantie lijkt te zijn ingegeven door de wens van de Commissie om diens werklast te verminderen. Ook in 2001 heeft de NMa zich in 46 concentratiebesluiten uitgelaten over nevenrestricties.

Eerder is geconstateerd dat de NMa bij haar beoordeling al sedert de tweede helft van 2000 heeft geanticipeerd op de concept-mededeling die de Commissie in 1999 over dit onderwerp heeft gepubliceerd en die niet ingrijpend afwijkt van de definitieve mededeling.⁴⁷ De NMa blijkt ook nu niet wezenlijk af te wijken van het Commissiebeleid zoals hierin uiteengezet.

In navolging van de Mededeling wordt een non-concurrentiebeding ten laste van de verkoper in beginsel slechts voor een periode van twee jaar (als alleen goodwill wordt overgedragen) of drie jaar (als daarnaast ook know-how wordt overgedragen) als nevenrestrictie gezien.⁴⁸ Bezit een markt een dynamisch karakter in de zin van zowel klantenkring als technologie, dan zal in beginsel een maximum gelden van twee jaar. Dit is bijvoorbeeld het geval op de markt voor het aanbieden van mobiele telecommunicatiediensten.⁴⁹

Een concurrentieverbod van langer dan twee respectievelijk drie jaar kan blijkens de Mededeling slechts in een

beperkt aantal omstandigheden worden gerechtvaardigd. De NMa is dit jaar dan ook niet of nauwelijks bereid gebleken een langere termijn dan drie jaar aanvaardbaar te vinden. Een termijn van vier jaar is wel als nevenrestrictie geaccepteerd in het besluit *Westfälische Ferngas – Inter-gas*.⁵⁰ Het betreft hier een non-concurrentiebeding dat rust op 22 gemeenten die een gemeentelijk gasdistributiebedrijf verkochten. De rechtvaardiging voor de langere termijn is hier gelegen in de bijzondere relatie waarin de gemeenten staan tot de afnemers zijnde de inwoners van de gemeenten. De voortdurende relatie tussen de gemeenten en de afnemers zou de kans vergroten dat laatstgenoemden zich, indien dat mogelijk zou zijn, voor de levering van gas tot de gemeente zouden wenden.

In een variant op een non-concurrentiebeding bleef de verkoper van Gazelle actief in Nederland met betrekking tot de verkoop en productie van een ander merk fietsen. In de overname-overeenkomst was een beperking overeengekomen rustend op de verkoper van de maximale omvang van de groei van deze activiteiten gedurende een periode van drie jaar. De NMa is van mening dat een dergelijke afgesproken kwantitatieve beperking verder gaat dan de specifieke bescherming van de over te dragen goodwill en knowhow en dus verder gaat dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de concentratie. Deze redenering leidt tot een paradoxale uitkomst. Het meerdere – een geheel non-concurrentiebeding voor drie jaar – geldt wel als een geoorloofde nevenrestrictie, maar het mindere – blijvende concurrentie met slechts een tijdelijke beperking van de groei van deze activiteiten – klaarblijkelijk niet.⁵¹

Een ander aandachtspunt is het opnemen van een non-concurrentiebeding in de relatie met verkopers/natuurlijke personen. Het komt regelmatig voor dat voormalige eigenaren een management- of arbeidsovereenkomst sluiten met de koper om gedurende een bepaalde tijd leiding te blijven geven aan de verkochte activiteiten. Indien in de overname-overeenkomst een separaat non-concurrentiebeding wordt opgenomen rustend op de verkopers, is de NMa niet genegen deze aan te duiden als een non-concurrentiebeding. De redenering hierbij is dat een dergelijk beding ook kan worden neergelegd in deze management- of arbeidsovereenkomsten. De transactie brengt geen verandering in deze verhouding.⁵²

In de zaak *Dumeco-SturkoMeat* was een variant op een non-concurrentiebeding aan de orde.⁵³ Overeengeko-

45 Zaak 2285.

46 Zie S.B. Noë, De nieuwe bekendmaking over nevenrestricties, *M&M* 2001, p. 280-284.

47 C.C. Meijer, Commissiebeleid inzake nevenrestricties; anticipatie NMa zichtbaar?, *Actualiteiten Mededingingsrecht* 2001, p. 56-60.

48 Zie bijvoorbeeld Zaak 2528/Switzer-Wijsmuller.

49 Zaak 2697/Debitel-Talkline.

50 Zaak 2395.

51 Zaak 2545/Gilde Burg-Out Fund-Koninklijke Gazelle.

52 Zaak 2355/Dumeco-Kroot en Zaak 2366/ABN AMRO Participaties-Zorg Participaties.

53 Zaak 2328.

men was dat de verkoper, in het geval zij een vennootschap die concurrerende activiteiten uitoefent, overneemt of daar een belang in verwerft, de concurrerende activiteiten op zo kort mogelijke termijn zou dienen af te stoten, waarbij de koper bij de gemelde overname, Dumeco, een 'right of first refusal' zou hebben. De materiële draagwijdte van dit beding gaat volgens de NMa verder dan wat redelijkerwijs daartoe nodig kan worden geacht en kan niet als een nevenrestrictie gelden. Dit laat onverlet dat de koper in ieder geval voor de duur van drie jaar geen met de verkochte onderneming concurrerende activiteiten mag uitoefenen, nu het overige deel van het non-concurrentiebeding voor die periode als nevenrestrictie is aangemerkt.

Wervingsverboden ten laste van de verkoper worden door de NMa in beginsel op dezelfde wijze beoordeeld als non-concurrentiebedingen ten laste van de verkoper. Hierbij moet wel de voorwaarde worden gesteld dat een dergelijk beding enkel betrekking heeft op het actief werven door de verkoper van werknemers met belangrijke know-how betreffende de 'target'.⁵⁴ Een dergelijk wervingsverbod geldt ook als nevenrestrictie als deze zich niet enkel richt op het actief verwerven van werknemers, maar ook inhoudt dat de verkopers afnemers en toeleveranciers er niet toe mogen bewegen dat deze hun contracten met partijen verbreken, heroverwegen of wijzigen.⁵⁵

Preventief toezicht

Vorig jaar heeft de NMa in twee gevallen een boete opgelegd voor het niet tijdig melden van een concentratie. Zoals bekend kan zij volgens artikel 74, lid 1 j^o artikel 34 Mw geen hogere boete opleggen dan 22.500 euro (50.000 gulden) naast een last onder dwangsom. De Commissie daarentegen kan niet alleen een boete opleggen van ten hoogste 50.000 euro voor het verzuim te melden, maar eveneens een boete van maximaal 10% van de omzet van betrokken ondernemingen.

De eerste boete betrof een melding inzake *Advent – Vinnolit-Vintron*.⁵⁶ Na ontvangst van de melding op 10 augustus 2001 stelde de behandelend medewerker van de NMa vast dat de concentratie reeds voordien op 19 juli 2000 door partijen tot stand was gebracht. Partijen brachten in dit verband naar voren dat de reden hiervan was gelegen in het niet tijdig aanleveren van de juiste omzetgegevens door één van de partijen. Deze vergissing had niet alleen gevolgen voor het Nederlandse, maar ook voor het Belgische en Italiaanse concentratietoezicht. Ondertussen was al wel tijdig gemeld bij het *Bundeskartellamt*.

Ingevolge artikel 74 Mw kan een boete of een last worden toegerekend aan de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie de overtreding kan worden toegerekend. De vraag aan wie de overtreding in dit geval kan worden toegerekend, beantwoordt de NMa in het licht van de mogelijkheden om doorslaggevende invloed uit te oefenen op de beslissing de concentratie tot stand te brengen. Hieruit volgt dat de overtreding niet enkel wordt toegerekend aan de partij door wiens toedoen een verkeerde analyse

van de meldingsplicht heeft plaatsgevonden, maar aan al de contractspartijen zonder wiens goedkeuring en bekrachtiging de bewuste transacties niet konden worden geëffectueerd.

Het is vaste praktijk van de NMa dat in beginsel voor niet-tijdige melding de maximale boete van 50.000 gulden wordt opgelegd. Voor verzachtende omstandigheden heeft zij daarbij, gezien het preventieve karakter van het concentratietoezicht, nauwelijks oor. Net zoals bij de boetebeschikking inzake *NN-ASR-ArboDuo*⁵⁷ leidt de omstandigheid dat partijen zich op eigen initiatief tot de NMa hadden gewend, deze alsnog hebben geïnformeerd en vervolgens alsnog tot een melding zijn overgegaan tot een vermindering van de boete met 10.000 gulden. Deze grond achtte de NMa in 2000 overigens op zichzelf nog van geen belang bij het vaststellen van de boete. In het besluit *Scheuten-Heywood* uit dat jaar⁵⁸ stelde zij voor vermindering van de boete nog de additionele eis dat partijen een 'standstill agreement' moeten sluiten waarbij de door de concentratie verworven zeggenschap tijdelijk wordt geschorst. Deze additionele eis wordt dus voor deze vermindering van de boete blijkbaar niet meer gesteld.

Conclusie

Het concentratietoezicht door de NMa bleef in 2001 in de luwte, terwijl de storm bij de collega's in de omgeving van Brussel voorlopig nog wel niet zal gaan liggen. Opvallend was het geringe aantal zaken waar hogere gezamenlijke marktaandelen tot een meer diepgaand onderzoek van de NMa heeft geleid. Het blijft dan ook zaak, zelfs na de recente verhoging, kritisch naar de hoogte van de nationale omzetrempel te blijven kijken.

Het is al met al niet te verwachten dat het systeem van concentratietoezicht als gevolg van de op stapel staande evaluatie van de Mededingingswet op de schop zal worden genomen. Het blijft zaak om de ontwikkelingen in Europees verband scherp in de gaten te houden teneinde tijdig met adequate voorstellen te kunnen komen voor aanpassing van de nationale praktijk indien dit zinvol is. Een aantal geringere aanpassingen kan al voordien worden uitgevoerd. In dit verband zou in ieder geval aandacht moeten worden besteed aan het scheppen van duidelijkheid omtrent de procedure bij het aanbieden van remedies in de eerste en tweede fase.

Et ergo ... hier zij de al jaren geuite wens nogmaals herhaald dat de Mededingingswet wordt aangepast aan de reeds jaren gewijzigde Europese Concentratieverordening op het gebied van de concentratieve jointventure met coöperatieve elementen.

54 Zie bijvoorbeeld Zaak 2328.

55 Zaak 2395.

56 Zaak 2051. Boetebesluit is door de NMa gedateerd op 7 mei 2001.

57 Zaak 2727. Boetebesluit is door de NMa gedateerd op 13 december 2001.

58 Zaak 1316/20.

BIJLAGE

Besluiten inzake concentraties NMa in meldingsfase in de zin van artikel 37 lid 1 Mw

1 Zaaknr. 2824, Motorhuis Holding B.V. en Riva c.s., 21 december 2001 (27b,-)

2 Zaaknr. 2787, Cap Gemini Ernst & Young ISM B.V. en Arbeidsvoorzieningsorganisatie (Werklinq), 18 december 2001 (27b,-)

3 Zaaknr. 2784, Raab Karcher Bouwstoffen B.V. en Van Ditshuizen Bouwmaterialen, Betonwarenfabriek en Mortelcentrale B.V. en Wesselink Degro B.V., 11 december 2001 (27b,-)

4 Zaaknr. 2779, Land- en Tuinbouw Coöperatie Rijnvallei B.A. en Verbeek's Pluimvee Beheer B.V., 19 december 2001 (27b, pluimvee)

5 Zaaknr. 2760, Stichting voor Hoger Beroepsonderwijs in Noordelijk Noord-Holland, de Stichting Hogeschool Haarlem, de Stichting voor Protestants-Christelijk en Rooms-Katholiek Hoger Onderwijs en de Stichting Hoger Onderwijs Nederland, 21 december 2001 (27a,-)

6 Zaaknr. 2744, Stichting Verantwoord Wonen en Stichting Vestia Groep, 21 november 2001 (27a,-)

7 Zaaknr. 2734, Guilbert S.A. en Corporate Express Nederland B.V., 6 november 2001 (27b,-)

8 Zaaknr. 2731, Stern Groep N.V. en Athlon Groep N.V., 9 november 2001 (27b,-)

9 Zaaknr. 2720, Kwetters Holding B.V. en Coöperatie Koninklijke Cebeco Groep U.A., 21 november 2001 (27c, markt voor de handel in eieren en de markt voor de verwerking van eieren tot eiprodukten.)

10 Zaaknr. 2719, Borstlap Masters in Fasteners Group B.V. en Beleggingsmaatschappij Maasoever Rotterdam B.V., 18 oktober 2001

11 Zaaknr. 2717, Ballast Nedam Woningbouw B.V. en Laudy Bouw Groep B.V., 2 november 2001

12 Zaaknr. 2714, Dimension Data en In-Time-Netbuilding, 17 oktober 2001

13 Zaaknr. 2710, Fri-Jado en Getronics Installation Services, 18 oktober 2001

14 Zaaknr. 2708, Koninklijke Wegenbouw Stevin B.V. en Gebr. Van Kessel Holding B.V., 7 oktober 2001 (27b, burgerlijke en utiliteitsbouw, grond-, water- en wegenbouw, asfalt).

15 Zaaknr. 2697, Debitel Nederland B.V. en Talkline Nederland B.V., 16 oktober 2001 (27b, aanbieden van mobiele telecommunicatiediensten)

16 Zaaknr. 2691, LVMH en Brooks, 11 oktober 2001 (27c, Fine Art Auction and Sale)

17 Zaaknr. 2683, Burgers Ergon B.V. en Lingestreek B.V., 9 oktober 2001 (27b,-)

18 Zaaknr. 2668, B.V. Sperwer Holding en Laurus N.V., 26 september 2001 (27b, verkoop van dagelijkse consumptiegoederen, franchisediensten op het gebied van

supermarkten, de inkoopmarkt voor dagelijkse consumptiegoederen voor afzet via detailhandel)

19 Zaaknr. 2665, Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. en Land- en Tuinbouworganisatie Nederland, 28 september 2001

20 Zaaknr. 2656, PinkRocade N.V. en Commit Information Systems B.V., 17 september 2001 (27b, IT-dienstverlening)

21 Zaaknr. 2655, Yunio Coöperatieve Vereniging Kraamzorg U.A. en NTN Groep B.V., 8 november 2001 (27b,-)

22 Zaaknr. 2648: Gilde Participaties B.V. en Codi International B.V., 5 september 2001 (27b,-)

23 Zaaknr. 2647, Thermo King Corporation en Grenco Transportkoeling B.V., 13 september 2001 (27b, transportkoelsystemen)

24 Zaaknr. 2646, Gilde Participaties B.V. en Hazlewood Convenience Food Division B.V., 17 september 2001 (27b,-)

25 Zaaknr. 2639, Monuta Uitvaartgroep N.V. en Service Corporation International Nederland B.V., 25 september 2001

26 Zaaknr. 2633, Portaal Woonstichting, Stichting Genuagroep en Stichting Bejaardenzorg Nijkerk, 18 september 2001 (27a,-)

27 Zaaknr. 2630, N.V. NUON Energy Trade & Wholesale en Demkolec B.V., 17 september 2001 (27b, productie van elektriciteit)

28 Zaaknr. 2629, 3i Group plc. en L.C.G. Malmberg B.V./Educational Network B.V./Uitgeverij Van In N.V., 16 augustus 2001 (27b,-)

29 Zaaknr. 2626, Yamaha Motor Europe N.V. en Motori Minarelli S.P.A., 11 oktober 2001 (27b, motorblokken voor motorfietsen en scooters)

30 Zaaknr. 2625: Multihouse N.V. en KSI International N.V., 17 augustus 2001

31 Zaaknr. 2615: Ordina N.V. en Devote N.V., 28 augustus 2001 (27b, IT-dienstverlening)

32 Zaaknr. 2611, Origin Nederland B.V. en over KPN Datacenter B.V., 28 augustus 2001 (27b, IT-dienstverlening)

33 Zaaknr. 2599, Technip S.A. en Coflexip S.A., 15 augustus 2001 (27b, olie- en gasindustrie)

34 Zaaknr. 2597, United Services Group N.V. en Secretary Plus, 10 augustus 2001

35 Zaaknr. 2590, KPN Telecom B.V. en het Operationeel ICT Department van Netherlands Car B.V., 29 augustus 2001 (27b, IT-dienstverlening)

36 Zaaknr. 2589, Stichting Diaconessenhuis Eindhoven en Stichting Sint Joseph Ziekenhuis, 24 juli 2001 (27a,-)

37 Zaaknr. 2587, De Lage Landen International B.V. en KPN Lease B.V., 08 augustus 2001 (27b, lease/activiteiten)

38 Zaaknr. 2586, Zwanenberg Food Group Holding B.V. en Boekos Food Group B.V., 2 augustus 2001 (27b, vleeswaren en vleesconserven)

- 39 Zaaknr. 2576, Grontmij Beheer Reststoffenprojecten B.V. en AVR Milieutechniek B.V., 8 oktober 2001 (27c, grond- en grondwaterreiniging)
- 40 Zaaknr. 2566, Interpolis N.V. en Réaal Assurantiëdiensten N.V., 23 juli 2001
- 41 Zaaknr. 2552, N.V. Interpolis en SGG Beheer B.V., 10 augustus 2001 (27a,-)
- 42 Zaaknr. 2545, Gilde Buy-Out Fund II B.V. en Koninklijke Gazelle B.V., 26 juli 2001
- 43 Zaaknr. 2536, Distilleerderij M. Dirkwager B.V. en Mitra Beheer B.V., 4 september 2001 (27b, detailhandel en inkoop van slijterijartikelen)
- 44 Zaaknr. 2534, Achmea Holding N.V. en Reaal Verzuimverzekeringen N.V., 29 juni 2001 (27b, verzekeringen)
- 45 Zaaknr. 2528, A/S Em.Z Svitzer en Wijsmuller Groep Holding B.V., 27 juli 2001 (27b, internationaal goederenvervoer over zee)
- 46 Zaaknr. 2526, Meppel B.A. en Land- en Tuinbouw U.A., 23 juli 2001 (27a, de productie en verkoop van mengvoeders voor rundvee, varkens en pluimvee, de verkoop van ruwvoeders en andere enkelvoudige vochtige voeders voor de rundvee- en varkenssector en de verkoop van kunstmeststoffen en dierlijke meststoffen, de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen, de verkoop van zaaizaden en zaaigranen en detailhandelsactiviteiten op het gebied van tuin, dier en hobby)
- 47 Zaaknr. 2504, Internatio Müller N.V. en Datelnet N.V., 11 juni 2001
- 48 Zaaknr. 2497, Consumentencoöperatie Co-op Nederland U.A. en Codis C.V., 20 juli 2001 (27a, dagelijkse consumptiegoederen)
- 49 Zaaknr. 2483, Fortis Bank N.V. en Beleggingsmaatschappij Calvé Delft N.V., 23 mei 2001
- 50 Zaaknr. 2474, Steel Logistics Europe B.V. en P&O Ferrymasters Ltd., 5 juni 2001
- 51 Zaaknr. 2473, Coöperatieve Bloemenveiling Holland B.A. en Coöperatieve Bloemenveilingvereniging 'Flora' U.A., 12 juli 2001 (27a, bloemenveilingen)
- 52 Zaaknr. 2471, Inter Access B.V. en Woningraad Groep B.V., 23 mei 2001 (27b, IT-dienstverlening)
- 53 Zaaknr. 2460, Koninklijke BAM NBM N.V. en Van den Bruele & Kaufman B.V., 15 mei 2001 (27b, projectontwikkeling, woning- en utiliteitsbouw, installatietechniek, grond-, weg- en waterbouw, bouwmaterialen)
- 54 Zaaknr. 2454, Centrale Slagerijen van de Laurus Groep en Hendrix Meat Groep, 17 mei 2001
- 55 Zaaknr. 2452, InWear Group A/S en Carli Gry International A/S, 27 april 2001
- 56 Zaaknr. 2451, Mediveen Groep B.V. en TPP Participaties Rotterdam B.V./Coriopharma C.V., 14 mei 2001 (27b, de detailhandel in producten en diensten door openbare apotheken, de detailhandel in drogisterijartikelen, de inkoop van door apotheken verstrekte zorg en de groothandel in geneesmiddelen, medische kunst- en hulpmiddelen en aanverwante (logistieke) diensten)
- 57 Zaaknr. 2445, Dura Vermeer Groep N.V. en Hazag Holding B.V., 4 mei 2001 (27b, woningbouw (burgerlijke bouw), utiliteitsbouw, onderhoud en renovatie; projectontwikkeling)
- 58 Zaaknr. 2444, Stichting Algemeen Christelijk Bosch Medicentrum Willem-Alexander Groot Ziekengasthuis en de Stichting Carolus-Liduina-Lindenhorst, 22 oktober 2001 (27a,-)
- 59 Zaaknr. 2442, United Parcel Service Inc. en Fritz Companies Inc., 11 mei 2001 (27b, pakketvervoer, expeditie van vracht, logistieke dienstverlening)
- 60 Zaaknr. 2434, Wessanen Nederland B.V. en Zonnatura B.V., 2 mei 2001 (27b, inkoop, verkoop, marketing en distributie van cereal en thee)
- 61 Zaaknr. 2427, NCD Nederlandse Cement Deelnemingsmaatschappij B.V. en Fernhout B.V., 20 juli 2001 (27b, betonmortel en overige mortels, handel in en productie van toeslagstoffen)
- 62 Zaaknr. 2426, N.V. Deli Universal en Gouderak Holding B.V., 9 mei 2001 (27b, import naaldhout, de productie van en groothandel in tuindecoratiemateriaal)
- 63 Zaaknr. 2425, United Pan-Europe Communications N.V. en NewCo AG, 4 juli 2001 (27b, vaste communicatienetten)
- 64 Zaaknr. 2420, Pearle Europe B.V. en Groeneveld Winkelbedrijven/Groeneveld Productie B.V., 25 april 2001
- 65 Zaaknr. 2419, HAL Investments B.V. en Verenigde Bedrijven Groeneveld B.V., 25 april 2001 (27b, detailhandel in brillen, glazen, monturen en contactlenzen (optische artikelen))
- 66 Zaaknr. 2415, Veen Uitgever Beheer B.V. en Bosch & Keuning N.V., 31 mei 2001 (27b, Uitgeven van boeken, tijdschriften en exploitatie van copyrights)
- 67 Zaaknr. 2402, Swets & Zeitlinger Holding N.V. en MIN Holding B.V., 18 april 2001 (27b, de verkoop van zakelijke en wetenschappelijke werken)
- 68 Zaaknr. 2401, DPW Holding B.V. en Bles & Kluyver's Houtimport B.V., 13 april 2001
- 69 Zaaknr. 2400, Nationale-Nederlanden Schadeverzekering maatschappij N.V./ ASR Participatie Maatschappij N.V. en Arbo B.V./SFB Arbo Duo B.V., 17 maart 2001 (27c, arbodienstverlening)
- 70 Zaaknr. 2397, PMG Milieuservices B.V. (Essent Milieu) en N.V. Sturing Afvalverwijdering Noord-Brabant, 12 april 2001 (27b, markt voor het composteren van groente-, fruit- en tuinafval, markt voor het verbranden van niet-gevaarlijk afval, en de markt voor het storten van niet-gevaarlijk afval)
- 71 Zaaknr. 2395, Westfälische Ferngas AG en Maatschappij voor Intercommunale Gasdistributie Intergas N.V., 6 april 2001 (27b,-)
- 72 Zaaknr. 2396, NIB Capital N.V. en FanoFineFood B.V., 28 april 2001
- 73 Zaaknr. 2392, Woonstichting Groene Stad Almere, Woningbouwvereniging 'De Dageraad', Atrium Woon-

partners in Midden-Nederland en Stichting Wooncorporatie SCW, 11 mei 2001

74 Zaaknr. 2389, Soficolis Holding GmbH & Co K.G. en Direct Parcel Distribution (Holland North) B.V., 11 april 2001

75 Zaaknr. 2388, Athlon Groep N.V. en Autobedrijf De Vries Purmerend B.V., Autobedrijf De Vries Volendam B.V. en Purmer-Lease B.V., 30 maart 2001

76 Zaaknr. 2378, Sirona Dental Systems B.V. en NDO Leeftang Beheer B.V., 18 april 2001 (27b, verkoop en distributie van tandheelkundige producten aan tandartsen)

77 Zaaknr. 2377, PinkRocade N.V. en Computercentrum Waterbedrijven B.V., 22 maart 2001 (27b, de IT-dienstverlening in brede zin)

78 Zaaknr. 2376, Vilenzo International N.V. en United Fashion Makers Holding B.V., 20 maart 2001

79 Zaaknr. 2366, ABN AMRO Participaties B.V. en Zorg Participaties B.V., 26 maart 2001

80 Zaaknr. 2364, DKV Beheer B.V. en Achterdoelen Beheer B.V., 19 maart 2001

81 Zaaknr. 2363, Van der Sluijs Holding Statendam B.V. en BP Direct V.O.F., 23 maart 2001 (27b, bevoorraden van tankstations (de levering van motorbrandstoffen, smeermiddelen en aanverwante producten aan tankstations))

82 Zaaknr. 2356, NEM B.V. en Stork Energy Services B.V., 20 maart 2001 (27b, servicediensten ten behoeve van met name werktuigbouwkundige installaties)

83 Zaaknr. 2355, Dumeco B.V. en Gebr. Kroot Vlees B.V., 13 maart 2001 (27b, het slachten, uitbenen en veredelen van runderen)

84 Zaaknr. 2351, Computer Services Solutions Holding N.V. en Landis Group N.V., 3 april 2001 (27b, ICT-markt)

85 Zaaknr. 2350, GTI N.V. en Siersema Engineering International B.V., Siersema en Zoon, Roestvrijstalen Leidingnetten Apparatenbouw B.V. en Siersema Scheffers B.V., 27 februari 2001

86 Zaaknr. 2344, B.V. Transport Management International Holding en AMAS Holding B.V., 19 maart 2001 (27b, logistieke dienstverlening)

87 Zaaknr. 2336, Laurus N.V. en Mitra C.V., 08 maart 2001 (27b, detailhandelsverkoop van wijnen, gedistilleerd en andere dranken (bier en frisdranken))

88 Zaaknr. 2329, Blokker Holding B.V. en Tuincentrum Overvecht Holding B.V., 6 april 2001 (27b, tuinartikelen)

89 Zaaknr. 2328, Dumeco B.V. en SturkoMeat Group B.V., 11 mei 2001 (27b, het slachten, uitbenen en veredelen van varkens)

90 Zaaknr. 2327, Ineos Vinyls Holdings Ltd en EVC International N.V., 14 februari 2001 (27b, maken en distribueren van Ethylideen norbornene, Ethyleen oxide, Polyethyleen glycol, Methoxy polyethyleen glycol, Fluoro-chemicaliën, Silicaten en zeolieten, Natronloog en causistische potas, Natrium hypochlorieten, en zwavelzuur)

91 Zaaknr. 2324, Amicon Groep en Onderlinge Ziektekosten Verzekering Maatschappij 'Het Anker' U.A. en de Onderlinge Ziekenfonds Maatschappij 'Het Anker' U.A., bijlage 1, bijlage 2, bijlage 3, 5 maart 2001 (27b, aanbieden van ziektekostenverzekeringen en ziekenfondsverzekeringen)

92 Zaaknr. 2315, Vaillant GmbH en Hepworth Plc., 14 februari 2001, (27b, de productie en verkoop van verwarmingsproducten waaronder centraleverwarmingsetels en boilers voor warmwatervoorziening)

93 Zaaknr. 2314, Van Gelder Beheer B.V. en NedOil Holding B.V., 6 maart 2001

94 Zaaknr. 2304, Burger King B.V. en verschillende Transautex bedrijven en Burger Station B.V., 1 februari 2001 (27b, (snel service) restaurants)

95 Zaaknr. 2301, Coöperatieve aan- en verkooporganisatie voor de land- en tuinbouw Cavo Latuco U.A., en Pouw-De Ruiter Beheer B.V., 21 februari 2001 (27c, verkopen van tuinbouwproducten)

96 Zaaknr. 2308, Nutreco International B.V. en Ham Holding B.V., 14 februari 2001 (27b, productie en verkoop van vleesproducten)

97 Zaaknr. 2307, LP Gas B.V. en Ultragas B.V. en LPG Tankverhuur Nederland B.V., 22 februari 2001 (27b, groothandel in motorbrandstoffen of autogas)

98 Zaaknr. 2287, Heijmans N.V. en Koninklijke IBC B.V., 8 maart 2001 (27b, woning- en utiliteitsbouw (markt voor B&U), projectontwikkeling, en bouwmaterialen)

99 Zaaknr. 2285, Kalmar Industries AB en NHC Holding B.V., 8 maart 2001 (27b, ontwerpen en produceren van bepaalde soorten container handling machines en het onderhoud van deze machines)

100 Zaaknr. 2284, Pon Holdings B.V. en HDW B.V., 5 februari 2001 (27b, de handel in bouwmachines en de handel in machines op het gebied van transporttechniek)

101 Zaaknr. 2283, Mandemakers Groep B.V. en Brugman Beheer B.V. en Brugman C.V., 25 januari 2001 (27b, wederverkoop van keukens en onderdelen van keukens aan eindgebruikers)

102 Zaaknr. 2282, Wessanen Nederland B.V. en Boas Holding B.V., 12 januari 2001 (27b,-)

103 Zaaknr. 2281, ISS Europe A/S en Randstad Holding N.V., 17 januari 2001 (27b, schoonmaakdiensten)

104 Zaaknr. 2280, The Thomson Corporation en Harcourt General Inc., 18 januari 2001 (27b, groothandelsverkoop ('wholesale') van wetenschappelijke boeken)

105 Zaaknr. 2279, Stichting Vestia-Estrade Groep en Stichting Woningstichting Naaldwijk, 22 januari 2001 (27a, sociale huisvesting)

106 Zaaknr. 2275, Zurich Insurance Company en Forum Schadeverzekering Maatschappij N.V., 16 januari 2001

107 Zaaknr. 2267, Alchemy Partners (Guernsey) Ltd. en William Baird Plc., 10 januari 2001 (27b, productie en distributie van veiligheidsschoenen en bedrijfskleding (uniformen en overalls))

108 Zaaknr. 2259, De Goudse N.V. en Tiel Utrecht, 8 januari 2001 (27b,-)

109 Zaaknr. 2246, Creyf's N.V. en BBB Uitzendorganisatie B.V., 8 januari 2001

110 Zaaknr. 2209, Pierre & Vacances S.A. en Carp Ltd en Center Parcs N.V. en Gran Dorado Leisure N.V., 20 februari 2001 (27c, accommodatie voor korte vakanties van waaruit bezoekers toegang hebben tot een aantal faciliteiten, zoals zwembaden, strand, natuurgebieden, historische plaatsen, pretparken en sportfaciliteiten)

111 Zaaknr. 2205, Landis Group N.V. en Citee B.V., 3 januari 2001

112 Zaaknr. 2204, Lekkerland Benelux N.V. en CTN Confectionary Tobacco Nederland B.V., 11 januari 2001 (27b, bezorgingsgroothandel in food- en gerelateerde non-food-producten)

113 Zaaknr. 2198, Schuitema N.V. en B.V. Sperwer Holding, 3 januari 2001 (27a,-)

114 Zaaknr. 2197, Stichting Holding Rijnstate/Velp en Stichting de Katholieke Ziekeninrichting, 10 januari 2001 (27a,-)

115 Zaaknr. 2184, Air Products and Chemicals Inc. en AGA Transfer B.V., 10 januari 2001 (27b, productie en distributie van de industriële cilindergassen en vloeibare bulk-gassen)

116 Zaaknr. 1878, Naamloze Venootschap Gemengd Bedrijf 'Nederlandsche Omroep-Zender-Maatschappij', 'NOZEMA', Nederlands Omroepproductie Bedrijf N.V. en KPN Telecom B.V., 2 april 2001 (27c,-)

Besluiten inzake concentraties NMa in vergunningfase in de zin van artikel 44 Mw.

1 Zaaknr. 2184, Air Products and Chemicals Inc. en AGA Transfer B.V., 6 augustus 2001 (27b, Industriële gas-sen)